

Bijlage: hoofdlijnen landeninzet Shiraka programma

In de volgende landen wordt *zowel op maatschappelijke initiatieven als de overheid* ingezet. Per land is daarbij kort aangegeven op welke thema's wordt ingezet:

- In *Egypte* is het van belang maatschappelijke organisaties te blijven ondersteunen. Daarbij zal aandacht worden gegeven aan rechten van gemarginaliseerde groepen, rechten van werknemers en aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarnaast zal ook de ontwikkeling van midden- en kleinbedrijf worden gesteund. Samenwerking met de overheid zal zich vooral richten op goed bestuur op het gebied van water en landbouw alsmede transport en logistiek.
- In *Jordanië* zal aandacht worden gegeven aan het scheppen van voorwaarden voor sociaaleconomische ontwikkeling en werkgelegenheid. Tevens zullen activiteiten op het gebied van mensenrechten, vrijheid van meningsuiting en deelname van vrouwen aan politieke activiteiten worden ondersteund.
- In *Libanon* zal de nadruk liggen op democratisering, burgerschap, pluralisme en het creëren van een gunstige omgeving voor economische en sociale gelijkheid.
- Ook in *Marokko* zal sociaaleconomische ontwikkeling en jeugd werkgelegenheid aandacht krijgen, onder meer door het bevorderen van goed bestuur, kennis- en organisatieontwikkeling op het terrein van onderwijs en het steunen van initiatieven gericht op verbetering van de inzetbaarheid van de beroepsbevolking. Ook zal aandacht worden gegeven aan bestuurlijke aspecten van de landbouwsector, met name in het kader van duurzaamheid en klimaatbestendigheid. De Rif, het gebied van afkomst van de meeste Marokkaanse Nederlanders, verdient waar mogelijk speciale aandacht. De overheid wordt op Marokkaans verzoek op rechtsstatelijk terrein ondersteund.
- In *Tunesië* zal sociaaleconomische ontwikkeling eveneens worden ondersteund, met nadruk op jeugdwerkgelegenheid, (vrouwelijk) ondernemerschap en verbetering van het ondernemingsklimaat. Positieve ontwikkeling op dit gebied is essentieel voor blijvende steun van de bevolking aan een inclusief democratisch proces, goed bestuur en versterking van de rechtsstaat, thema's die in het kader van Shiraka eveneens zullen worden ondersteund. De steun wordt zoveel mogelijk gericht op het achtergestelde noordwesten van Tunesië.
- In *Koeweit* zal de inzet naar verwachting beperkt zijn tot bevordering van pluralisme in de politiek.

In andere landen zal samenwerking met de maatschappij veelal nauw aansluiten op samenwerking met de overheid. Daarbij gaat het om de volgende landen:

- In *Algerije* zal worden ingezet op vergroting van accountability van de centrale overheid en versterking van lokaal bestuur. Met dat laatste thema wordt aangesloten bij het door de Algerijnse overheid ingezette decentralisatieproces. Ook werkgelegenheid en ondernemerschap zullen worden ondersteund, vooral ten gunste van vrouwen en jongeren.
- In *Oman* zal worden aangesloten op het door de overheid ingezette beleid inzake economische diversificatie en Omanisering, inspraak, vrouwelijk leiderschap, ondernemerschap en water.
- In *Iran* zal met name worden ingezet op trainingen voor ambtenaren (bv. op het gebied van water management, drugsbeleid, financiële sector) en voor de rechterlijke macht. Ook zal uitwisseling met Nederland op het gebied van cultuur worden ondersteund.

In een aantal landen zullen uitsluitend *maatschappelijke initiatieven* worden ondersteund:

- In *Mauritanië* gaat het om versterking van maatschappelijke organisaties in hun kritische rol tegenover de overheid, bevordering van politieke dialoog, inclusiviteit, steun aan kwetsbare groepen en versterking van deskundigheid van journalisten en onderzoeksinstellingen op het gebied van mensenrechten en democratie.
- In *Soedan* zal met name aandacht worden gegeven aan de thema's mensenrechten, minderheden en media.

In (post-)conflict landen wordt het Shiraka-programma als volgt ingezet:

- In *Irak* zal de inzet zich richten op het aanpakken van grondoorzaken van de instabiliteit, het verminderen van de kloof tussen burger en overheid, accountability, verzoening en hervormingen.
- In *Libië* gaat het om het ondersteunen van goed bestuur, accountability en opbouw van de rechtsstaat. Daarnaast zullen ook mediation bij conflicten en bevordering van vrouwelijk leiderschap worden ondersteund.
- Wat betreft *Syrië* zal steun aan onderwijs worden voortgezet, zowel in door de gematigde oppositie gecontroleerde gebieden in Syrië als aan vluchtelingen in Turkije. Daarnaast zal in Syrië aandacht worden besteed aan capaciteitsontwikkeling ten behoeve van het maatschappelijk middenveld, media en gender georiënteerde organisaties en conflictbemiddeling op lokale schaal.